

KUREGEM NA DE AANSLAG: YAMILA IDRISSE ZIET RADICALISERING TOENEMEN

‘De islam heeft een Rik Torfs nodig’

Yamila Idrissi, Vlaams parlementslid voor de SP.A, maakt zich grote zorgen over de islamitische jeugd in onze hoofdstad. Wij trokken met haar naar de sjiitische moskee in Kuregem, waar de imam vorige week bij een aanslag om het leven kwam. ‘Die kansarme jongeren waar extremisten zich op richten, zijn vogels voor de kat.’

JOËL DE CEULAER
FOTO'S IVAN PUT

De gevel is behangen met bloemen. En met affiches die oproepen om zondag mee te stappen in een Grote Witte Mars, die Brusselse moslims moet samenbrengen in vrede. ‘Ja, ik ben van plan om mee te gaan’, zegt Yamila Idrissi. Zij is Brusselse, moslima en Vlaams parlementslid voor de SP.A. Dinsdag reageerde ze in *Reyers laat* al op de aanslag in deze moskee, waarbij imam Abdellah Dahdouh om het leven kwam. Vandaag toont ze ons de buurt die bekendstaat als een van de moeilijkste van de hoofdstad: Kuregem, aan de Bergensesteenweg. Zelf woont Idrissi op een boog-scheut hier vandaan. ‘Ik kwam nooit in deze moskee’, vertelt ze. ‘Maar ik weet wel dat de imam een open en erudiete man was. Zeer populair in de buurt, ook. Hij was een Marokkaanse soenniet die zich bekeerd had tot het sjiisme, zoals dat beleden wordt in Iran en Syrië. Dat komt steeds vaker voor, de laatste jaren, zo’n bekering. De dader was een salafist bij wie de stoppen waren doorgeslagen, wellicht uit woede over de gebeurtenissen in Syrië. Dit was geen religieuze, maar een politieke aanslag. Een eenmansactie ook, er zit gelukkig geen groepering achter.’ Toch maakt Idrissi zich grote zorgen, legt ze uit terwijl we door de buurt wandelen. ‘Ik ken hier veel ouders die met de handen in het haar zitten. Die elke dag hun hart vasthouden, omdat ze bang zijn dat hun kinderen in handen van extremisten zullen vallen. Onlangs hoorde ik nog het verhaal van een jongen die besloten had om naar Jemen te vertrekken, voor een grondige studie van de Koran. Zo’n jongen is een vogel voor de kat.’

Ze wijst in de richting van Zuidstation. ‘Daar’, zegt ze. ‘Aan de Stalingradlaan, daar vind je heel veel boekhandels waar je terecht kunt als je je wil verdiepen in de islam. Het probleem is dat je er geen enkel boek zal vinden dat je iets vertelt over de moderne islam, over de Europese islam. Dat klopt niet. Dat is een groot probleem, waarover wij ons drin-



Yamila Idrissi in Kuregem. Links achter haar de gevel van de moskee waar de aanslag werd gepleegd. En de kerk die zij vanuit haar woonkamer ziet.



Imam, vriend, papa

Een sprakeloze woordvoerder, een verbrande Koran en een straat vol mannen met baarden die in luid snikken uitbarsten bij het aanhoren van een meisje van nog geen tien. Terwijl de sjiitische moskee van de Dokter De Meersmanstraat in Anderlecht nog in as lag, was de straat zelf even de moskee. Honderden moslims, sjiieten en soennieten, namen er afscheid van imam Cheikh Abdellah Dahdouh, die in de brand omkwam. Op een straat vol tapijten, in het verlengde van de O.L.V.-Onbevlekt Ontvangenkerk, luisterden ze naar een imam

die van achter een zwartgeblakerde lessenaar met Koran predikte over vrede en wijsheid, naar een pastoor die zijn ‘vriend Abdel’ zal missen en naar de woordvoerder van de moskee wiens woorden stokten terwijl hij pleitte voor waardigheid in het verdriet. Waardig, zoals het dochttertje van de overleden imam, die zich met vaste stem in de microfoon afvroeg waarom iemand haar papa wilde doden, waarna ze samen met haar kleine broertje enkele trossen witte ballonnen loste boven Kuregem. Eén ballon hield de jongen liever zelf. (wwo)

gend moeten bezinnen. Door die aanslag hebben we het vandaag weer over het verschil tussen soennisme en sjiisme, maar *au fond* interesseert dat debat mij niet. Wat mij interesseert is hoe we de westerse islam van de toekomst samen vormgeven.’ Anderlecht is een gemeente met potentieel, weet ze. ‘Kunstenaar Jan De Cock heeft hier zijn atelier. Aan de slachthuizen wordt gewerkt aan een zeer interessant stadsvernieuingsproject. En er is ook veel bedrijvigheid – heel wat naaiateliers, bijvoorbeeld. De bekende ontwerpster Carine Gilson laat haar lingerie hier in Kuregem maken. Allemaal positieve impulsen. Toch is de jeugdwerkloosheid hier veel te hoog. Ik probeer al een hele tijd de brug te slaan tussen Brussel en Vlaanderen, maar ik voel weinig interesse. Terwijl we perfect zouden kunnen samenwerken. Vlaanderen vergrijst, Brussel vergroent. Waarom proberen we de Brusselse jongeren niet naar de Vlaamse arbeidsmarkt te leiden? Dat zou ons vooruithelpen.’

We drinken koffie op een van de eerste voorjaars terrasjes. ‘Als we niets ondernemen, hebben de extremisten vrije baan’, zucht ze. ‘Want die kansarme jongeren, zonder diploma, zonder werk – dáár richten zij zich op. En extremisten hebben uitgekende strategieën om zulke jongeren te rekruteren. En dan staan ouders en leerkrachten machteloos.’

Die extremisten, wie zijn dat? ‘Brussel is vandaag een soort mini-Midden-Oosten, dus die groot ervan uitgaan dat alle strekkingen

en alle conflicten hier vertegenwoordigd zijn. Dat hebben we nog maar eens gemerkt met die aanslag van maandag. Heel wat mensen denken nog altijd dat de moslimgemeenschap een homogene groep is, maar dat klopt dus niet. Er zijn twee radicale strekkingen die vandaag sterk vertegenwoordigd zijn: het wahabisme, dat vooral uit Saudi-Arabië komt, en het salafisme, dat vooral wordt beleden door mensen die uit Pakistan komen. En wat mij vandaag verontrust, is dat steeds meer jongeren zich laten aanspreken door dat salafisme.’

Wat maakt het salafisme volgens u zo gevaarlijk? ‘Het biedt mensen een kant-en-klare manier van leven.’

Doet de islam dat sowieso niet? ‘Nee, het gematigde soennisme, waartoe de meeste Marokkaanse Belgen behoren en waarin ik ook ben opgevoed, gaat je bijvoorbeeld helemaal niet zeggen hoe je je moet gedragen. Over hoofddoek en baard kan voor een gematigde soenniet gediscussieerd worden: de ene vindt dat belangrijk, de andere niet. Voor een salafist is er geen discussie: de hoofddoek is verplicht voor vrouwen, de baard voor mannen. Salafisten, en ook wahabieten, laten geen interpretatie toe en vinden dat je moet leven zoals de profeet in de zevende eeuw.’

Hoe behoeden we jongeren voor dat radicalisme? ‘De islam heeft een Rik Torfs nodig. We moeten imams opleiden aan onze universiteiten, en dus hebben we islamitische rechtsgeleerden nodig. Iemand die door

een westerse bril naar de islam kijkt, die kritisch is, die vragen stelt over de Koran, die een lans durft breken voor de aanvaarding van homoseksualiteit, enzovoort.’

Bestaan dat soort islamitische Torfsen nog niet? ‘Ze bestaan, maar we hebben er meer nodig, ook in ons land. In Parijs doceert Rachid Benzine, die bezig is met een herinterpretatie van de islam – de Koran is

voor hem geen bron van eeuwige waarheid, maar een boek dat geïnterpreteerd moet worden. Dat wordt door veel moslims met argwaan bekeken, maar het is belangrijk dat het gebeurt. Ik heb in Louvain-la-Neuve eens een lezing meegemaakt van Benzine, en toen waren er jongeren die zegden: ‘U slaat mijn wereldbeeld aan diggelen.’ En dat is goed.’

Wat vindt u van de populaire filosoof Tariq Ramadan? ‘Hij is een mythische figuur, omdat hij de kleinzoon is van de stichter van de moslimbroeders. Hij is retorisch begaafd en erudiet, maar ook hij is maar één stem. Hij mag geen monopolie krijgen. Wij hebben mensen no-

dig die aan onze universiteiten imams opleiden, die het debat kunnen aangaan, die jongeren kunnen meetrokken in een hedendaagse interpretatie van de islam. Wij moeten ons dat allemaal aantrekken, ook niet-moslims zijn daarbij gebaat. Het mag ons niet koud laten dat te veel imams uit het buitenland komen, dat te veel moskeeën vanuit het buitenland worden gefinancierd,

‘Waarom zouden Vlaamse ouders hun kinderen niet eens naar een Koranles sturen? Dat zou bijdragen tot hun opvoeding als wereldburgers’

met een theehuis en een binnentuin, getekend door een jonge Vlaamse architect. Zulke initiatieven hebben we nodig. Als onze universiteiten islamitische theologie doceren, kunnen alle studenten er cursussen volgen. En waarom zouden Vlaamse ouders hun kinderen niet eens naar een Koranles sturen? Dat zou bijdragen tot hun opvoeding als wereldburgers.’

Ging u vroeger als kind ook naar de Koranschool? ‘Uiteraard. Ik ben opgegroeid in Mechelen en ging als kind op zaterdag en zondag naar de Koranles in de moskee. Ik genoot vooral van de schoonheid van de verzen. Veel begrijp je er niet van, als kind. De nadruk ligt op reciteren en van buiten leren. Ik heb daar nog veel aan gehad, later, toen ik rechten studeerde.’

Wat betekent het geloof voor u nog vandaag? ‘Het blijft voor mij een referentiepunt. Ik ben blij dat ik zo ben opgevoed. Als ik zie hoe mijn ouders hun geloof beleven: dat is zo ontroerend, zo mooi, zo juist, zo kwetsbaar. En helemaal niet dogmatisch. Ik vind het bijzonder jammer dat de islam de laatste jaren door sommige mensen zo ge-diaboliseerd wordt.’

Wat vindt u van de discussie over quota voor allochtonen? ‘Quota bestaan, onder meer voor vrouwen in de politiek. Dus ik vind dat je zeker ook mag praten over quota voor mensen van allochtonen origine. De overheid

onder meer vanuit Saudi-Arabië.’

Kan een imam niet door de Belgische of de Vlaamse overheid betaald worden? ‘Vlaanderen heeft sinds een paar jaar een decreet waardoor imams een vergoeding kunnen aanvragen, als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen. Maar de financiering van de islam zou verder moeten gaan. In 1974 is de islam erkend als erediens, maar de bijbehorende uitvoeringsbesluiten zijn er nog altijd niet. Jammer. Onze samenleving zou de islam volledig moeten aanvaarden.’

Hoe moeten we dat doen? ‘Op verschillende manieren. In Gent bestaan plannen voor een prachtige moskee in een park,

•••
Vervolg op blz. 22